

Anàlisi d'experiències i projectes sobre gestió de la diversitat als centres i a l'aula:

**ESTRATÈGIES DE TREBALL AMB ALUMNAT D'INCORPORACIÓ
TARDANA EN ELS CENTRES DE SECUNDÀRIA**

Lluïsa Geronès, Olga Soler i Albert Quintana

Seminari sobre escolarització d'alumnat d'incorporació tardana de les comarques gironines –
Fundació J. Bofill

El Seminari sobre l'escolarització d'alumnat d'incorporació tardana de les comarques gironines impulsat per la Fundació Jaume Bofill, va néixer de la necessitat i oportunitat de compartir les pràctiques i experiències amb alumnat nouvingut d'incorporació tardana que es venien duent a terme a alguns instituts de les nostres comarques. Així en el Seminari hi ha participat professorat dels IES, Brugulat de Banyoles, Sta. Eugènia de Girona, Vallvera de Salt, de Castelló d'Empúries, d'Anglès, de Santa Coloma de Farners i del Monturiol de Figueres. A partir de compartir i contrastar les experiències dels diferents centres varen anar sorgint uns principis, i unes estratègies que compartíem o valoràvem com a positives i eficaces. De totes elles la que va anar captant més la nostra atenció i preocupació és la del pas de l'aula o dinàmica d'acollida a l'aula ordinària en els centres de secundària. I també és la que volem plantejar prioritàriament en aquest Simposi.

Principis inicials bàsics

Els principis que anem trobant i volem assolir a la base de la nostra pràctica pedagògica els recollim d'aquesta manera:

1. L'escolarització de l'alumnat AIT al sistema educatiu obligatori, ha de servir per procurar la seva integració i autonomia social i personal, alhora que per assolir la igualtat d'oportunitats. La seva escolarització, ha de fer prosperar al màxim les seves possibilitats i capacitats. Convé no renunciar mai a la possibilitat que acreditin l'ESO i facilitar el seu accés al món socio-laboral.
2. Per a realitzar el seu procés d'escolarització i aprenentatge ha de tenir, o cal crear, un context favorable a la seva incorporació. Així mateix, hi ha d'haver un projecte d'educació intercultural en el centre, que promogui la relació i la convivència, faciliti una vivència positiva de la immigració i de la diversitat de cultures i faci front a les actituds de racisme i xenofòbia.
3. Per principi, és desitjable que surti el menys possible de l'aula ordinària i faci com la majoria d'alumnes, sempre que es puguin atendre. Amb tot, li calen uns suports i unes estratègies específiques que s'han de dissenyar i administrar per tal que el més ràpidament possible pugui seguir la tasca de l'aula ordinària.
4. Per això, és prioritari accelerar els aprenentatges instrumentals bàsic, per tal de reduir el període de temps en el qual aquests alumnes no poden seguir els aspectes més elementals del currículum ordinari. Alhora és molt convenient que l'actuació i projecte de treball amb aquest alumnat sigui consensuat i compartit per tot el claustre i comunitat educativa.

Estratègies en l'acollida

L'estratègia en l'acollida més valorada, tot i que provenim d'experiències i pràctiques organitzatives diferents, és **l'aula d'acollida**. Aula d'acollida entesa com un espai dins del propi centre educatiu (l'institut), intermedi, obert, intensiu i flexible. Intermedi perquè prepara l'alumnat per participar de l'aula ordinària, immers ja en el centre que l'acull. Obert perquè no hi romandrà totes les hores de la jornada lectiva, sinó que segons les seves possibilitats participarà d'alguns àmbits com podrien ser la tutoria, o algunes matèries,... . Intensiu en el sentit de tractar-se d'una intervenció ràpida per accelerar el seu procés d'adquisició de la competència comunicativa i d'uns aprenentatges bàsics de llengua i entorn que facilitin la seva incorporació i evitin el seu aïllament i marginació. . I flexible per què s'adapta al procés d'aprenentatge de cada alumne, procurant una introducció gradual a la resta d'hores de classe, i permetent uns itineraris formatius personalitzats en funció dels interessos i capacitats de l'alumne.

Altres estratègies que afavoreixen l'acollida contemplades són: valorar la conveniència o no de situar l'alumne nouvingut un curs per sota del que li pertocaria per edat; promoure la implicació de la família a partir de l'entrevista inicial; tenir cura de l'acollida de l'alumne en el grup classe; la tutoria personalitzada exercida com una cotutoria entre el coordinador d'incorporació tardana i el tutor del grup classe; la tutoria "entre iguals" amb companys de classe; l'avaluació inicial i el seguiment des de l'equip docent i la comissió d'atenció a la diversitat; generar expectatives positives respecte el seu aprenentatge i accelerar-ne el seu procés; la necessària coordinació amb els serveis educatius i socials externs; disposar d'un servei de mediació cultural; ... , inclòs tot plegat dins del Pla d'Acollida del centre.

Estratègies en el pas de l'aula d'acollida a l'aula ordinària

Tot i que s'hagin pogut desenvolupar més o menys les estratègies d'acollida i amb cert aprofitament, sovint es constata que l'alumne d'incorporació tardana "es perd" al passar de l'aula (recurs) d'acollida a l'aula ordinària. Les principals dificultats que es presenten solen ser del tipus: a) que el nivell de llengua no és suficient per cursar les àrees de l'ESO (especialment en la lectura i escriptura); b) l'autonomia personal és encara precària; c) la manca de referents curriculars o buits conceptuals, dificulten sovint, entendre les explicacions de la classe i d) confondre, a vegades, l'alumnat amb dificultats de llengua amb el de dificultats d'aprenentatge (si no es vigila es barreja l'alumnat NEE i l'AIT)

Per això cal desenvolupar estratègies que comportin: a) seleccionar els continguts i aprenentatges bàsics de les matèries, b) vertebrar els coneixements a través de la llengua com a vehicle d'aprenentatge i facilitar el vocabulari bàsic acadèmic; c) aplicar accions d'atenció a la diversitat que puguin englobar tot l'alumnat com, de lectura comprensiva, treball cooperatiu,...; d) introduir suports, com el d'anticipació, que redueixin la "distància informativa" entre el nivell de l'alumne i el de l'aula, i mantenir alguns espais de referència; e) refermar tant a l'aula com en el suport els hàbits de treball i d'estudi; f) comptar amb la col·laboració de companys de classe (alumnes-guia amb els apunts) g)

QUART SIMPOSI: LENGUA, EDUCACIÓ I IMMIGRACIÓ
El tractament de la diversitat: qüestions organitzatives

valorar el bon ús i mal ús dels dossiers de classe; h) establir uns sistemes d'avaluació adequats; i) coordinar el suport escolar, familiar i social;

A més dels elements exposats en aquesta recensió hem de tenir en compte que l'alumnat d'incorporació tardana que arriba als nostres instituts és cada vegada més divers i per tant precisaran processos i actuacions diferents. Hem de reclamar pels centres els recursos necessaris per fer l'atenció adequada de l'alumnat d'incorporació tardana. Alhora que hem d'incrementar i exigir la col·laboració i coordinació de tots els agents del territori per procurar una veritable integració social i comunitària.